

Helsingin seudun liikenteen raitiovaunukaluston käyttösopimus

xx.xx.2025

Sisällysluettelo

1	Sopimuksen osapuolet.....	5
2	Sopimuksen tausta, kohde ja tavoitteet.....	5
2.1	Tausta.....	5
2.2	Sopimuksen kohde	6
2.3	Raitiovaunukaluston omistus- ja käyttöoikeus	7
2.4	Muut solmittavat sopimukset.....	7
2.5	Tavoitteet.....	7
2.5.1	Toimiva yhteistyö	7
2.5.2	Kaluston elinkaareen liittyvät tavoitteet	8
2.5.3	Raideliikenteen markkinoiden edistäminen	8
3	Sopimuskausi	8
4	Muutokset	9
5	Yhtiön velvollisuudet	9
5.1	Yleiset velvollisuudet.....	9
5.2	Velvollisuus noudattaa lakeja ja määräyksiä	9
5.3	Kaluston hankintaan ja omistukseen liittyvät velvollisuudet	10
5.4	Kaluston kunnossapitoon liittyvät velvollisuudet	10
5.4.1	Kaluston kunnossapitoon liittyvät tarkastukset.....	12
5.4.2	Kunnossapitovara	13
5.4.3	Kunnossapitoon liittyvien varaosien omistus ja hallinnointi.....	13
5.4.4	Yhtiön osallistuminen HSL-alueen kaupunkiraideliikennesopimusten hankintamenettelyn valmisteluun ja toteuttamiseen	13
5.5	Kaluston peruskorjaukset ja välttämättömät tai tarpeelliset muutostyöt.....	14
6	HSL:n velvollisuudet	14
6.1	HSL:n Operaattorin kanssa tehtävään liikennöintisopimukseen otettavat ehdot tilanteessa, jossa kunnossapitoa on kilpailutettu osana liikennöintiä	15
6.1.1	Raitiovaunukaluston jälleenvuokraus HSL:n toimesta	15
6.2	HSL:n liikennöintisopimukseen otettavat ehdot raportoinnista.....	16

7	Yhtiön ja HSL:n viranomaisyhteistyö	17
8	Yhtiön ja HSL:n yhteistyö kaluston kehittämisessä ja muutostöissä	17
9	Vakuudet.....	17
10	Vakuutukset	17
11	Korvaukset.....	17
11.1	Indeksitarkistusten suorittaminen	18
12	Alihankkijat.....	18
13	Auditointi	19
14	Yhteistyö raitiovaunuihin ja varikkoon liittyen	20
15	Sopimuksen rikkominen	21
15.1	Tiedonantovelvollisuus.....	21
15.2	Yhtiön sopimusrikkomus	21
15.3	Yhtiön sopimusrikkomuksia koskeva menettely	21
15.3.1	Reklamaatio.....	21
15.3.2	Toimenpidesuunnitelma	22
15.3.3	Sopimussakko	22
15.3.4	Selvitys sopimusrikkomuksen korjaamisesta	22
16	Vahingonkorvaus	22
17	Force majeure.....	23
17.1	Määritelmä.....	23
17.2	Alihankkijan Force majeure -tilanne	23
17.3	Vaikutus sopimusvelvoitteisiin.....	23
18	Sopimuksen ennenaikainen päättäminen.....	24
18.1	Sopimuksen irtisanominen	24
18.2	Irtisanomisen seuraukset	25

19	Tietoturva.....	26
20	Salassapito	26
21	Yhteiskunta- ja ympäristövastuu	27
22	Immateriaalioikeudet ja oikeus aineistoon	27
23	Sopimusten siirtäminen.....	28
24	Sovellettava laki ja erimielisyydet.....	28
25	Sopimusasiakirjat ja pätevyysjärjestys	28
26	Allekirjoitukset.....	29

1 Sopimuksen osapuolet

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (jäljempänä "HSL")

Y-tunnus: 2274586-3

Postiosoite: PL 100, 00077 HSL

HSL:n yhteyshenkilö sopimusasioissa:

Jami Vitikainen

Sopimuspäällikkö

Puh. 050 4121 926

Sähköposti: jami.vitikainen@hsl.fi

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy (jäljempänä "Yhtiö")

Y-tunnus: 3251002-1

Osoite: PL 100, 01022 Kaupunkiliikenne

Yhtiön yhteyshenkilö sopimusasioissa:

Heidi Heikkilä

Kalustopalvelupäällikkö

Puh. 09 310 33823

Sähköposti: heidi.heikkila@kaupunkiliikenne.fi

HSL:stä ja Yhtiöstä käytetään jäljempänä myös nimitystä "Sopijapuoli" ja yhteisnimitystä "Sopijapuolet".

2 Sopimuksen tausta, kohde ja tavoitteet

2.1 Tausta

HSL on omalla alueellaan (Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän jäsenkuntien muodostama alue) laissa määritelty ja EU:n palvelusopimusasetuksessa (EY 1370/2007) tarkoitettu henkilöliikenteen (sisältäen raitioliikenteen) toimivaltainen viranomainen. Pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetussa laissa (829/2009) HSL:n määritelty tehtävä on järjestää raitiotieliikenteen palvelut osana Helsingin seudun yhtenäistä joukkoliikennejärjestelmää.

Sopijapuolet sopivat raitioliikenteessä käytettävän kaluston käytöstä ja vuokrauksesta sekä kaluston käyttöön liittyvien hankintamenettelyjen yhteistyöstä tällä yhteistyösopimuksella.

Tämä yhteistyösopimus koskee erityisalojen hankintalain 26 §:ssä sekä erityisalojen hankintoja koskevan direktiivin (2014/25/EU) 28 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä, jolla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut (horisontaalinen yhteistyö). Kyseisen säännöksen mukaan erityisalojen hankintalakia ei sovelleta tällaiseen viranomaishankintayksikköjen väliseen yhteis-

työnä tehtävään hankintaan. Sopijapuolet sitoutuvat koko Sopimuksen voimassaoloajan huolehtimaan, että horisontaalisen yhteistyön edellytykset täyttyvät tai että Sopimukselle muutoin on hankintalainsäädännön mukaiset perusteet.

2.2 Sopimuksen kohde

Tämä HSL:n Raitioliikenteen kaluston käyttöä ja vuokrausta koskeva sopimus (jäljempänä "Sopimus") koostuu tästä sopimusasiakirjasta ja kohdassa 25 (Sopimusasiakirjat ja pätevyysjärjestys) luetelluista liitteistä. Tässä Sopimuksessa oleva viittaus "tähän sopimukseen" tarkoittaa paitsi tätä Sopimusta aina myös viittausta sen liitteisiin ja alaliitteisiin, ellei kyseisessä sopimuskohdassa nimenomaisesti toisin ole todettu.

Sopimuksella sovitaan periaatteista, joilla HSL sitoutuu korvaamaan raitioliikenteen kaluston kustannukset ja Yhtiö luovuttaa HSL:lle käyttöoikeuden kalustoon HSL:n liikenteen tarpeisiin sekä sitoutuu toimimaan puolueettomana kalustoyhtiönä.

Sopimuksen tarkoituksena on mahdollistaa, että Yhtiön hankkima kaupunkiraideliikennekalusto käytetään koko niiden elinkaaren ajan HSL:n järjestämässä matkustajaliikenteessä niin, että niillä voidaan hoitaa Helsingin seudun kuntien alueella kaupunkiraideliikenteen matkustajien tarpeet sen mukaan, kun Sopimuksessa on tarkemmin sovittu.

Sopimuksen tarkoituksena on, että HSL saa käyttöönsä kaupunkiraideliikennekaluston, jonka avulla HSL voi järjestää hankkimansa liikenteen joko kilpailuttamalla tai hankintalainsäädäntöön sisältyvien poikkeusten nojalla kilpailuttamatta.

Sopimuksella sovitaan myös ehdoista, joilla Yhtiön hankkimat vaunut ovat HSL:n järjestämän kaupunkiraideliikenteen käytössä niin, että HSL:n kunakin vuonna maksamat maksut kattavat kaikki Yhtiön hankkiman kaupunkiraideliikennekaluston hankintaan ja hallintaan liittyvät kustannukset. Lisäksi Sopimuksella sovitaan ehdoista, joilla kaluston ylläpito järjestetään.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Sopimuksen alkaessa Yhtiö toimii itse raitioliikenteen liikennöitsijänä HSL:n kanssa tekemiensä liikennöintisopimusten mukaisesti.

HSL voi myös antaa Yhtiölle muita toimeksiantoja, jotka korvataan erikseen sovitulla tavalla. Yhtiön harjoittama mahdollinen muu liiketoiminta, joka koskee liikennöintiä tämän sopimuksen kohteena olevalla kalustolla ja joka ei perustu HSL:n kanssa tehtyihin sopimuksiin ja toimeksiantoihin, dokumentoidaan ja raportoidaan läpinäkyvästi laskutusperusteiden todentamiseksi. Tällaista muuta liiketoimintaa ovat esim. tilausajoliikenne, infrahankkeiden tarvitsemat koeajot tai muu vastaava liikennöintisopimukseen kuulumaton toiminta.

Raitioliikenteen käytössä olevalla kalustolla tarkoitetaan HSL:n tilaaman kaupunkiraitioliikenteen ja pikaraitioliikenteen käytössä olevaa kalustoa.

2.3 Raitiovaunukaluston omistus- ja käyttöoikeus

Raitiovaunukaluston omistus on Yhtiöllä tai sen omaisuudenhallinnasta vastaavalla tytäryhtiöllä. Jälkimmäisessä tapauksessa Yhtiö vastaa siitä, että sillä on oikeus luovuttaa HSL:lle käyttöoikeus kalustoon tämän Sopimuksen mukaisesti.

Mikäli raitiovaunukaluston omistus muuttuu Sopimuskauden aikana edellä mainitusta, tulee varmistaa HSL:lle tai muulle mahdolliselle liikenteen operaattorille (jäljempänä "Operaattori") oikeus raitiovaunukaluston käyttöön. Operaattoreita voi olla yksi tai useampi. Sopijapuolet myötävaikuttavat siihen, että omistuksen vaikutukset eivät vaikeuta itse Sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

2.4 Muut solmittavat sopimukset

Sopijapuolet ovat tietoisia siitä, että tämän sopimuksen palvelujen toteuttamiseksi on tarve tehdä tätä sopimusta täydentäviä sopimuksia. Sopijapuolet myötävaikuttavat käytössään olevin keinoin tällaisten sopimusten voimaansaattamiseksi.

Sopijapuolet myötävaikuttavat myös sellaisten sopimusten ja sitoumusten voimaansaattamiseen, jotka on välttämätöntä tehdä velvoittavista normeista ja viranomaisten ohjeista johtuen. Sopijapuoli ei ole vastuussa siitä, että toinen Sopijapuoli täyttää tekemissään sopimuksissa vaaditut velvoitteet.

2.5 Tavoitteet

Sopimuksen ensisijaisena tavoitteena on laadukas, luotettava ja kustannustehokas sekä turvallinen raitioliikenne, joka edesauttaa joukkoliikenteen matkustajamäärän ja kulkumuoto-osuuden kasvua.

Sopimuksella varmistetaan kaluston käyttö HSL-alueen liikenteessä pitkällä aikajänteellä. HSL sitoutuu tällä Sopimuksella raitiovaunukaluston kustannusten korvaamiseen pitkäaikaisesti. Yhtiö osallistuu HSL:n mahdollisten kaupunkiraideliikenteen liikennöinnin hankintamenettelyjen valmisteluun.

Sopimuksessa on myös muita tavoitteita, jotka tukevat ensisijaisen tavoitteen saavuttamista. Seuraavissa kappaleissa on kuvattu Sopijapuolten yhteisiä tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisiä tekijöitä.

2.5.1 Toimiva yhteistyö

Sopijapuolet sitoutuvat yhteistyön lähtökohdaksi kumppanuusajatteluun, jonka mukaan Sopijapuolet toimivat yhteisesti Sopimuksen ensisijaisen tavoitteen edistämiseksi. Kumppanuusajattelussa Sopijapuolet sitoutuvat suorittamaan vaikutusmahdollisuuksiensa piirissä olevat tehtävät oikein ja tarkoituksenmukaisesti, jotta kaikki osapuolet voivat suorittaa velvollisuutensa Sopimuksen mukaisesti. Mahdolliset eturistiriidat tuodaan esille viipymättä. Läpinäkyvä kustannusrakenne, sekä raportoitujen tietojen laadukkuus ovat hyvän ja toimivan yhteistyön perusedellytyksiä.

Toimiva yhteistyö on tärkeää myös muiden sidosryhmien, palveluntuottajien ja viranomaisten kanssa.

Sopijapuolet käsittelevät ja raportoivat Sopimukseen liittyvät asiat Sopimuksen Johtoryhmälle. Johtoryhmällä tarkoitetaan 21.12.2022 päivätyssä Kaupunkiraitioliikenteen liikennöintisopimuksessa tarkoitettua Operoinnin Johtoryhmää (liikennöintisopimuksen liite 7). Sopijapuolet sopivat erikseen Johtoryhmän käytännöistä ennen kuin Kaupunkiraitioliikenteen liikennöintisopimuksen voimassaolo päättyy.

2.5.2 Kaluston elinkaareen liittyvät tavoitteet

Sopijapuolten tavoitteena on, että raitiovaunujen arvo säilyy kaluston elinkaaren ajan. Elinkaarenhallinnan tavoitteena on raitiovaunujen luotettava toiminta, jotta raitiovaunuilla saadaan tuotettua täsmällistä ja luotettavaa liikennettä turvallisesti. Lisäksi tavoitteena on, että toimivan yhteistyön sekä Yhtiön etukäteissuunnittelun avulla yhteensovitetään kalustotyyppikohtaisen huolto-ohjelman (jäljempänä "Huolto-ohjelma") vaatimukset ja HSL:n tarpeet (esimerkiksi peruskorjaukset ja muutostyöt) mahdollisen kaluston kunnossapitoa suorittavan kolmannen osapuolen (jäljempänä "Kunnossapitäjä") suorittamien kunnossapitotoimien yhteyteen. Kunnossapitäjiä voi olla yksi tai useampi.

2.5.3 Raideliikenteen markkinoiden edistäminen

Sopimuskauden aikana ja sen jälkeen on Sopijapuolten oletuksena ja tavoitteena, että Suomen kaupunkiraideliikenteen operoinnin markkina tulee laajentumaan ja sille syntyy toimivaa, tasapuo-lista kilpailua. Tämän sopimuksen tarkoituksena on mahdollistaa kilpailuneutraali toimintaympäristö raitiovaunukaluston osalta tilanteessa, jossa HSL päättää raitioliikennettä kilpailuttaa. Yhtiö toimii käytännössä kalustoyhtiönä niin, että sen omistama kalusto on HSL:n kilpailuttaman Ope-raattorin käytettävissä.

3 Sopimuskausi

Sopimuskaudella tarkoitetaan Sopimuksen voimassaoloaikaa. Sopimus tulee voimaan, kun molemmat Sopijapuolet ovat sen allekirjoittaneet.

Sopimuskausi alkaa 1.1.2026 ja on voimassa 30 vuotta, elleivät Sopijapuolet yhdessä sovi toisin.

Yhtiö luovuttaa liitteen 1 mukaisen kaluston käyttöoikeuden HSL:lle vasta silloin, kun raitioliikennettä operoi joko osittain tai kokonaan kolmas osapuoli. Käyttöoikeuden luovutus voi koskea koko kalustoa tai vain osaa siitä. Käyttöoikeus voidaan luovuttaa HSL:lle myös aikaisemmin, mikäli Sopimuksen Johtoryhmässä näin yhteisesti sovitaan. Sopijapuolet sitoutuvat viimeistään kaksi (2) vuotta ennen Sopimuksen päättymistä neuvottelemaan uudesta pitkäaikaisesta sopimuskaudesta.

4 Muutokset

Sopimuksen muutokset on tehtävä kirjallisesti. Muutokset tulevat voimaan, kun molemmat Sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja Sopijapuolten toimivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet muutossopimuksen, ellei Sopimuksessa ole toisin mainittu.

Muutoksesta tehdään muutossopimus ja liitteen sisältöä muutettaessa liite korvataan uudella liitteellä. Muutoksista on sovittava yhdessä HSL:n ja Yhtiön kesken, ellei Sopimuksessa ole toisin mainittu.

Kaikki sellaiset muutokset, joiden suunnittelu ja toteutus liittyvät erottamattomasti sopimuksen kohteeseen toteutetaan ja korvataan sopimuksen mukaisesti. HSL:llä on oikeus hyödyntää Yhtiön resursseja muutoksien johtamiseen, suunnitteluun ja asiantuntijatyöhön. Resurssien hyödyntämisen korvauksista sovitaan tapauskohtaisesti.

Sopijapuolten on noudettava kaikissa muutoksissa seuraavia periaatteita:

- muutos on toteuttava laadukkaasti, kustannustehokkaasti, läpinäkyvästi ja johdonmukaisesti siten kuin on tarkemmin sovittu ja
- muutoksen vaatimista resursseista ja niistä aiheutuvista kustannuksista sovitaan etukäteen ja niiden tulee pohjautua perusteltuun tarpeeseen.

Sopijapuolet ovat myös velvollisia hyväksymään ne muutokset, jotka ovat välttämättömiä lakien, asetusten, määräysten tai viranomaisten ohjeiden noudattamiseksi sekä vahinkojen välttämiseksi.

Mikäli muutoksesta syntyy taloudellista tehostamishyötyä, sovitaan tehostamisen jakamisesta tapauskohtaisesti.

5 Yhtiön velvollisuudet

5.1 Yleiset velvollisuudet

Yhtiö tai sen omaisuudenhallinnasta vastaava tytäryhtiö hankkii, omistaa ja hallinnoi HSL:n liikenteessä tarvittavan raitiovaunukaluston sen mukaan kuin tässä Sopimuksessa ja sen perusteella on tarkemmin sovittu.

5.2 Velvollisuus noudattaa lakeja ja määräyksiä

Yhtiön on noudatettava Yhtiön toimintaan vaikuttavia kulloinkin voimassa olevia lakeja, määräyksiä, velvoitteita ja viranomaisten antamia ohjeita. Yhtiön on ilmoitettava kirjallisesti HSL:lle ilman perusteetonta viivästystä, jos se epäilee, että Sopimus voi olla ristiriidassa lakien, määräysten, velvoitteiden, kehotusten tai viranomaisten antamien ohjeiden kanssa.

Yhtiöllä on oltava koko Sopimuksen ajan tarvittavat pätevyudet, luvat ja hyväksynnät, kuten lisenssit ja turvallisuussertifikaatit. Yhtiö vastaa itse lupien ja hyväksyntöjen hankinnasta ja ylläpitämisestä sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

5.3 Kaluston hankintaan ja omistukseen liittyvät velvollisuudet

Sopimuksen kohteena oleva kalusto on hankittu tai hankitaan joko Yhtiön tai sen omaisuudenhallinnasta vastaavan tytäryhtiön taseeseen. Tulevaisuuden hankinnoissa myös muut rahoitusratkaisut (esim. leasingrahoitus) ovat mahdollisia.

Yhtiö tai sen omaisuudenhallinnasta vastaava tytäryhtiö omistaa ja hallinnoi kaupunkiraideliikennekalustoa. Kaluston hallinta on kaluston operoinnista vastaavalla toimijalla.

Yhtiö vastaa koko kaluston elinkaaren ajan siitä, että kalusto vastaa viranomaisvaatimuksia ja Yhtiö myös hankkii kaikki tarvittavat viranomaisluvut ja hyväksynnät, jotka vaaditaan kaluston liikennöintiä varten. Yhtiö on kaiken kaluston osalta tyyppihyväksyntien haltija. Yhtiö luovuttaa HSL:lle Sopimuksella käyttöoikeuden kalustoon käytettäväksi Sopimuksen ehtojen mukaisesti HSL:n kaupunkiraideliikenteessä.

5.4 Kaluston kunnossapitoon liittyvät velvollisuudet

Yhtiö on vastuussa kaluston elinkaaren- ja omaisuuden hallinnasta ja kaluston arvon säilymisestä tämän Sopimuksen perusteella. Tämä tarkoittaa esimerkiksi vastuuta Huolto-ohjelman omistajuudesta ja kalustoturvallisuudesta, huollon tilaamisesta yhdessä HSL:n kanssa sekä kunnossapidon valvontaa riippumatta siitä, mikä organisaatio suorittaa kaluston kunnossapitoa. Mikäli kaluston kunnossapidosta tehdään tulevaisuudessa erillisiä sopimuksia kolmannen kunnossapitoa suorittavan osapuolen (jäljempänä "Kunnossapittäjä") kanssa, sekä Yhtiö että HSL ovat tilaajaosapuolina kaluston kunnossapitosopimuksissa.

Kaluston kunnossapitosopimuksissa kuvataan muun muassa Sopijapuolten sekä Kunnossapittäjän ja mahdollisten muiden huoltotoimittajien vastuut, velvoitteet ja rajoitteet raitiovaunujen käyttöä, kunnossapitoa ja säilytystä koskien. Kunnossapitosopimukset sisältävät myös vaatimukset liikennekelpoisuusehdoille ja kuvauksen raitiovaunujen tavoitellusta kaupallisesta kunnosta.

Kunnossapitoon ja muihin tarkoituksiin (esim. kuljettajakoulutus ja raitiotiehankeiden tarpeet) sitoutuvan kaluston määrä ei voi olla enempää kuin liikenteeseen sidottu määrä mahdollistaa. Kaupunkiraitioliikennesopimuksen ja PR15-sopimuksen liitteissä 10 (Liikenteen suunnittelu) on kuvattu liikenteeseen sitoutuvan kaluston osuus. Näiden sopimusten päättyessä Sopijapuolet sopivat asiasta yhdessä erikseen.

Yhtiöllä on kaluston elinkaarenhallinnan sekä kalustoturvallisuuden lähtökohtana kalustotyyppi-kohtainen Huolto-ohjelma. Huolto-ohjelman vaatimukset tulevat mm. kalustovalmistajan määrittelemästä kunnossapito-ohjelmasta, luotettavuusoptimoinnista, viranomaisvaatimuksista, liiken-

nöintiolosuhteista, huollettavuudesta, inhimillisistä voimavaroista ja kalustolle aikaisemmin aiheutuneista vaurioista. Huolto-ohjelmaan tehtävät muutokset, jotka vaikuttavat HSL:n maksamiin kustannuksiin tai liikenteen laatuun, tulee käsitellä HSL:n kanssa.

Valvovan viranomaisen hyväksymän Huolto-ohjelman perusteella kalustolle määritellään kulloinkin voimassa oleva kunnossapito-ohjelma (jäljempänä Kunnossapito-ohjelma). Yhtiö vastaa kaluston Huolto-ohjelmasta ja hyväksyy Kunnossapito-ohjelman ja siihen mahdollisesti tehtävät muutokset ja tarkistukset.

Yhtiön kaluston elinkaarenhallintastrategian yhtenä keskeisenä tavoitteena on etsiä ja toteuttaa kaupunkiraideliikennekaluston elinkaaren aikana kestäviä ja kunnossapitokustannusten kannalta tarkoituksenmukaisia ratkaisuja, jotka varmistavat suunnitellun käyttöiän toteutumisen ja myös vastaavat käyttäjien muuttuviin tarpeisiin.

Kilpailutetussa liikenteessä noudatetaan Yhtiön viranomaisella hyväksyttyä Huolto-ohjelman kehittämisen prosessia ja kaikki Kunnossapito-ohjelman täsmentämiset ja muuttamiset tehdään tämän hyväksytyn prosessin mukaisesti.

Yhtiön hyväksymä kaluston Kunnossapito-ohjelma sekä HSL:n ja Kunnossapitäjän kanssa sopimuskunnossapidosta tekemät sopimukset laaditaan niin, että ne varmistavat, että kalusto on jatkuvasti matkustajapalvelun vaatimusten edellyttämässä kunnossa, kuitenkin niin että Huolto-ohjelman minimivaatimukset tulevat täytetyksi.

Kaluston kunnossapito jakaantuu kulloinkin voimassa olevassa Kunnossapito-ohjelmassa päivittäishuoltoon, ehkäisevään ja ennakoiwaan kunnossapitoon ja korjaavaan kunnossapitoon sekä ns. raskaaseen kunnossapitoon, joiden työt/palvelut ja kustannukset jakaantuvat seuraavasti:

Kunnossapito-ohjelman vastuut jakautuvat Yhtiön, Kunnossapitäjän ja Operaattorin kesken kilpailutetun liikenteen sopimusjärjestelyn perusteella seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Yhtiö omistaa kaluston Huolto-ohjelman ja päättää sen sisällöstä sekä vastaa huolto-ohjelman toteutumisesta valvovalle viranomaiselle.
- Pääperiaatteena vastuujaossa on, että Operaattori suorittaa operointiin liittyvän päivittäisen kevyen kunnossapidon, kuten tuulilasinpesunesteen täytön, vaunun siistimisen, hiekan täytön sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista (Operointihuolto).
- Yhtiö ja HSL kilpailuttavat yhdessä ehkäisevän ja ennakoiwan kunnossapidon sekä korjaavan kunnossapidon. Yhtiö vastaa kunnossapitosopimuksesta sekä valvoo, että Kunnossapitäjä noudattaa Kunnossapito-ohjelmaa.
- Sekä kevyt että raskas kunnossapito tehdään Yhtiön omistaman Huolto-ohjelman mukaisesti ja työsuoritteet raportoidaan Yhtiölle. HSL:llä on oltava pyydettyäessä pääsy raportteihin.

- Kunnossapito-ohjelma on jaettu vastuiden osalta kahteen (2) kategoriaan:
 - 1) Operaattorin vastuulla olevaan Operointihuoltoon
 - Operaattorin tulee suorittaa kaikki päivittäishuollon tehtävät noudattamalla kaluston Huolto-ohjelman mukaista Kunnossapito-ohjelmaa ja sen teknisen dokumentaation ohjeistusta.
 - Operaattori vastaa siitä, että kaikki Kunnossapito-ohjelmaan kuuluvat työt sekä Operaattorilta erikseen tilatut työt (Erillistyöt) tulevat tehdyksi ajallaan.
 - Operaattorin vastuulla ja kustannuksella suoritettavia töitä ovat Kunnossapito-ohjelmaan kuuluvien töiden lisäksi kaikki ne Erillistyöt, jotka sopimusjärjestelyssä on määritetty Operaattorin vastuulle. Tällaisia töitä ovat mm ilkeävaltakorjaukset.
 - 2) Yhtiön vastuulla olevaan Kunnossapitäjän suorittamaan työhön
 - Yhtiö vastaa siitä, että Kunnossapito-ohjelman mukaisesti kilpailutettu, Kunnossapitäjän suorittama ehkäisevä, ennakoiva ja korjaava kunnossapito tulee tehdyksi.
 - Kunnossapitoon liittyvien töiden lisäksi Yhtiö vastaa elinkaarikunnostuksesta eli esimerkiksi vaunujen koreihin elinkaaren aikana tarvittavista kunnostustöistä. Yhtiö pyrkii optimoimaan vastuullaan olevaa kunnossapitoa yhteistyössä Kunnossapitäjän kanssa niin, että kaluston kunto, arvo, liikenneturvallisuus ja käytettävyyden optimoidaan ja säilyvät korkealla tasolla.
Yhtiön suorittama kunnossapito ei poista mitään osin Operaattorin operoinnin turvallisuuteen liittyvää kokonaisvastuuta. Kalustoturvallisuudesta vastaa Yhtiö.

5.4.1 Kaluston kunnossapitoon liittyvät tarkastukset

Yhtiö määrittelee Operaattorin ja Kunnossapitäjän sopimuskauden vaihtuessa kaluston luovutuskunnon kunnossapitokauden alkaessa ja päättyessä sekä huolehtii ja vastaa tämän vuoksi tarvittavista tarkastuksista.

Myös luovutuskatselmuksella arvioidaan kuluneen kunnossapitokauden tavoitteiden toteutumista. Yhtiöllä on oikeus tehdä ja teettää raitiovaunujen kunnossapitotoimintaan, Huolto-ohjelman toteutumisen valvontaan ja kaluston kuntoon liittyviä tarkastuksia ja auditointeja ja HSL:n tulee omissa sopimuksissaan varmistaa Yhtiölle tämä oikeus ja mahdollisuus.

Sopijapuolet ovat tietoisia ja hyväksyvät, että myös mahdollisilla leasingrahoittajilla on oikeus Yhtiön leasingrahoituksesta tekemien sopimusten mukaisesti tarkastaa ja auditoida leasingrahoituksen piiriin kuuluvaa kalustoa.

HSL:n tulee myös jatkossa tehtäessä sopimuksia kaupunkiraitioliikenteen operoinnista ja kunnossapidosta, tarpeellisessa yhteistyössä Yhtiön kanssa, huolehtia, että Yhtiöllä on mahdollisuus toteuttaa Huolto-ohjelman vaatimusten mukaisia kunnossapidon tarkastuksia seuraavasti:

- Yhtiöllä on oikeus tarkastaa kalustoa ja sen kuntoa, kunnossapidon suorittamisen tai kunnossapidon laatua, näin myös mahdollisten alihankkijoiden osalta, koko sopimuskauden aikana. Yhtiö voi suorittaa tarkastuksia itse tai teettää ne ulkopuolisilla asiantuntijoilla.

- Yhtiö voi tarkastaa kalustoa itsenäisesti ilman Operaattorin tai Kunnossapitäjän läsnäoloa ja tarpeen mukaan Operaattori ja/tai Kunnossapitäjä on velvollinen avustamaan tarkastuksen järjestämisessä omalla kustannuksellaan.
- Yhtiöllä on tavoitteena tarkastaa vuosittain 10 vaunua niin, että tarkastus kestää yhden (1) päivän vaunua kohden. Lisäksi kalustolle tehdään vuosittaiset turvallisuusjohtamisjärjestelmän mukaiset katsastukset.
- Lisäksi Yhtiö tai sen valitsema ulkopuolinen asiantuntija voi tarkastaa sopimuskauden aikana Operaattorin ja Kunnossapitäjän kunnossapidon toimittamiseen liittyviä prosesseja ja pätevyyksiä, Operaattorin ja Kunnossapitäjän tuottamaa kalustodokumentaatiota sekä tehdä tarpeen mukaan muita tarkastuksia, jos se katsoo ne tarpeelliseksi.
- Operaattorilla ja Kunnossapitäjällä on velvollisuus raportoida Yhtiölle Kunnossapito-ohjelman suoritteiden toteutumisesta

5.4.2 Kunnossapitovara

Kunnossapitovarasta sovitaan kulloinkin voimassa olevassa Liikennöintisopimuksessa ja Kunnossapitosopimuksessa.

Kunnossapitovaran perusteella varatulle vaunulle voidaan tehdä Yhtiön vastuulla olevia kunnossapitotöitä niin, ettei ko. vaunua tänä aikana käytetä liikenteessä.

Mikäli Yhtiön vastuulla olevan kunnossapidon suorittamista varten sekä HSL:n edellyttämien muutost- ja peruskorjaustöiden vaikutuksesta tarvitaan suurempaa kunnossapitovaraa ja erityisesti jos toimenpiteillä on suurempi vaikutus HSL:n järjestämään liikenteeseen, tulee Sopijapuolten yhteistyössä laatia päivitettävä suunnitelma ja toteutusaikataulu sekä sopia siitä erikseen vähintään kaksitoista (12) kuukautta aiemmin. Mikäli liikenteessä on riittävä määrä kalustoa käytettävissä ja vaunuja on käytettävissä kunnossapitoon, voidaan töiden suorittamisesta sopia joustavammin ja optimoida kunnossapidon toteuttamista. Ennakoimattomien takuu-, vahinko- tai turvallisuuskriittisten korjaustöiden tekemisen takia poissa liikennekäytöstä olevaa vaunua ei sisällytetä em. kunnossapitovaraan.

5.4.3 Kunnossapitoon liittyvien varaosien omistus ja hallinnointi

Yhtiö omistaa kunnossapitoon liittyvät varaosat. Kunnossapitäjän vastuista ja velvollisuuksista varaosien käyttöön liittyen sovitaan kunnossapitosopimuksissa.

5.4.4 Yhtiön osallistuminen HSL-alueen kaupunkiraideliikennesopimusten hankintamenettelyn valmisteluun ja toteuttamiseen

Yhtiö osallistuu hankintamenettelystä riippumatta HSL-alueen kaupunkiraideliikenteen hankintamenettelyn valmisteluun erityisesti kaluston ja varikotilojen osalta sen mukaan kuin kulloinkin käytännön yhteistyöstä tarkemmin Yhtiön ja HSL:n kesken sovitaan. Yhtiö edistää omalta osaltaan kilpailuttamisen valmistelussa kaikin tavoin tasapuolisen kilpailun edellytyksiä suhteessa mahdollisiin tarjoajiin ja palveluntuottajiin

Tuleviin kilpailuihin valmistautuminen edellyttää Yhtiön ja HSL:n yhteistyötä mm. seuraavissa asioissa:

- Yhtiön tulee toimittaa HSL:lle kaikki tarvittava kalustoa sekä sen ylläpitoa koskeva tieto kilpailuttamisen valmistelua ja toteuttamista varten.
- Yhtiön tulee myös järjestää tarkoituksenmukainen pääsy sekä oikeudet em. tietoihin hankintamenettelyssä määriteltäviin tarkoituksiin sekä tarjouskilpailuun osallistuville tarjoajille ja sopimuksen tekemisen jälkeen valitulle uudelle Operaattorille ja/tai Kunnossapitäjälle siinä laajuudessa, kuin erikseen sovitaan.
- Tietojen salassapidosta on sovittu jäljempänä kohdassa 20 (Salassapito).
- Mikäli kaupunkiraideliikenteen kilpailuttamiseen tai hankintamenettelyyn valmistautuminen jossain myöhemmässä vaiheessa edellyttää, voivat Sopijapuolet sopia tarpeellisista muutoksista nykyisten liikennöintisopimusten mukaisiin vaunujen huollon järjestämisen vastuurajauksiin ja varaosien omistusjärjestelyyn niin, että vastuurajaukset ja omistusjärjestely parhaalla mahdollisella tavalla kulloisessakin tilanteessa tukevat liikenteen tarkoituksenmukaista kilpailuttamista ja kilpailuttamisella totutettavaa sopimusjärjestelyä. Em. tarpeelliset muutokset tehdään olemassa olevia sopimusvelvoitteita ja viranomaisvaatimuksia noudattaen (esim. uuden raitiovaunukaluston varaosien toimitus koko elinkaaren ajaksi sekä Yhtiön vastuut Huolto-ohjelman omistajuuteen ja kalustoturvallisuuteen liittyen).

5.5 Kaluston peruskorjaukset ja välttämättömät tai tarpeelliset muutostyöt

Kaikista kaluston Huolto-ohjelman ulkopuolisten töiden suorittamisesta Yhtiö ja HSL neuvottelevat ja sopivat aina erikseen. Yhtiö ja HSL neuvottelevat ja sopivat aina erikseen myös Kunnossapito-ohjelmasta niiltä osin kuin se koskee vaunujen pidempiaikaista poissaoloa liikenteestä esimerkiksi raskaiden rakennekorjausten tai peruskorjausten aikana. Samalla sovitaan myös peruskorjaustöiden mahdollisesta vaikutuksesta liikenteen kalustositoumaan.

Välttämättömien tai tarpeellisten muutostöiden osalta noudatetaan samoja periaatteita kuin peruskorjaustöissä. Tällaisia muutostöitä ovat ainakin säädösten ja rataverkon olosuhteiden muutoksesta aiheutuvat välttämättömät muutostyöt.

6 HSL:n velvollisuudet

HSL:n keskeinen velvollisuus on suorittaa Sopimuksen mukaiset maksut ja korvaukset Yhtiölle.

HSL:n on annettava Yhtiölle sellaiset riittävät ja oikeat tiedot, joita Sopimuksen velvoitteiden tuottaminen kohtuudella edellyttää. HSL vastaa Yhtiölle antamistaan tiedoista ja ohjeista. HSL:llä on velvollisuus myötävaikuttaa Yhtiön tuottamien palveluiden suorittamiseen sellaisten tekijöiden osalta, jotka ovat sen määrättävissä tai hallinnassa.

HSL:n on noudatettava Sopimukseen ja HSL:n toimintaan vaikuttavia kulloinkin voimassa olevia lakeja, määräyksiä, velvoitteita ja viranomaisten antamia ohjeita. HSL:n on ilmoitettava kirjallisesti Yhtiölle ilman perusteetonta viivästystä, jos se epäilee, että Sopimus voi olla ristiriidassa lakien, määräysten, velvoitteiden, kehotusten tai viranomaisten antamien ohjeiden kanssa.

HSL vuokraa Yhtiön HSL:n kaupunkiraideliikenteeseen hankkiman kaluston Sopimuksen mukaisin ehdoin ja velvollisuuksin. HSL voi kuitenkin hankkia järjestämäänsä kaupunkiraideliikennettä varten myös muuta kalustoa, kuitenkin niin, että Sopijapuolten yhdessä sopimaa Yhtiön hankkimaa kalustoa hyödynnetään liikenteessä koko suunnitellun elinkaarensa ajan. HSL:n muut velvoitteet ja tehtävät kaupunkiraideliikenteen järjestämiseen liittyvässä yhteistyössä Yhtiön kanssa on määritelty tässä kappaleessa sekä Sopimuksen muissa ehdoissa.

6.1 HSL:n Operaattorin kanssa tehtävään liikennöintisopimukseen otettavat ehdot tilanteessa, jossa kunnossapitoa on kilpailutettu osana liikennöintiä

HSL:n tulee aina sisällyttää tulevan Operaattorin kanssa tehtyihin sopimuksiin tarpeelliset Yhtiön kalustoa koskevat ehdot, joilla varmistetaan liikenteen Operaattorin kalustoon kohdistuvien velvoitteiden toteutumista seuraavasti:

- Operaattorin tulee omalta osaltaan sitoutua toteuttamaan kaluston hyväksyttyä Huolto-ohjelmaa täysimääräisesti Yhtiön valvonnassa mitä tulee kaluston kunnossapitoon ja muuhun käyttöön niin, että kaluston elinkaariodotukset toteutuvat suunnitellusti, ja hoitamaan myös raportoinnin niin kuin on tässä Sopimuksessa sovittu.
- Lisäksi Operaattorin tulee huolehtia myös muista sellaisista velvoitteista, joita raitiovaunujen käyttö viranomaismääräysten tai turvallisuuden vaatimusten vuoksi edellyttää, tällaisia ovat esim. vakuutusjärjestelyt, tai mahdollisesti kunnossapidosta vastaavana yksikönä (ECM) toimiminen.

6.1.1 Raitiovaunukaluston jälleenvuokraus HSL:n toimesta

Selvyyden vuoksi todetaan, että Sopimuksen alkaessa Yhtiö toimii itse raitiolikenteen liikennöitsijänä HSL:n kanssa tekemiensä liikennöintisopimusten mukaisesti.

Mikäli HSL myöhemmin kilpailuttaa liikennettä ja kilpailutuksen perusteella HSL:n liikennettä hoitavaksi Operaattoriksi valitaan kolmas osapuoli, HSL:llä on oikeus luovuttaa kaluston käyttöoikeus edelleen ko. Operaattorille tämän Sopimuksen mukaisin ehdoin. Mikäli kilpailuttaminen toteutetaan konseptilla, jossa liikennöintiä hoitava Operaattori vuokraa kaluston käyttöönsä täyttä vuokraa vastaan, sovitaan tarjouskilpailua ja kilpailutettavaa sopimusta varten määriteltävästä vuokran määräytymisperusteesta ja muista vuokrauksen ehdoista Sopijapuolten kesken erikseen.

Mikäli HSL luovuttaa käyttöoikeuden kalustoon muille kuin HSL-alueen liikennöintisopimusten mukaisille Operaattoreille, sopivat Sopijapuolet HSL:n oikeudesta jälleenvuokrata HSL:n kaupunkiraideliikenteen käyttöön hankittua kalustoa seuraavasti:

- Niin kauan kuin kalusto on Yhtiön tai sen omaisuudenhallinnasta vastaavan tytäryhtiön taaseessa, Yhtiö vastaa kalustoturvallisuudesta ja huolto-ohjelmasta valvovalle viranomaiselle. HSL:n tulee mahdollistaa Yhtiölle viranomaisvastuun täyttämiseen vaadittavat edellytykset.
- Jälleenvuokrauksessa perittävän vuokran tulee läpinäkyvästi kattaa kaikki vuokrattavasta kalustosta jälleenvuokrauksen aikana aiheutuvat kustannukset ja niille jyvitetty Yhtiön kustannukset.

- Jälleenvuokrauksen ehdot sovitaan niin, että mikäli kaluston käyttöprofiili tai muu vastaava seikka poikkeaa liikenteessä, johon kalusto jälleenvuokrataan, HSL-alueen liikenteestä, tulee liikenteen rasittavuudesta aiheutuva lisäkuluminen tai lisäkustannus ottaa huomioon jälleenvuokrauksen vuokrassa ja muissa ehdoissa.
- Jälleenvuokrauksessa tulee aina ottaa huomioon jälleenvuokrauksen vaikutus Sopimuksessa sovittuun liikenteen kalustositoumaan.
- Jälleenvuokraus edellyttää aina, että Yhtiö antaa sille hyväksyntänsä. Yhtiö ei kuitenkaan voi olla antamatta hyväksyntäänsä jälleenvuokraukselle, joka on tehty Sopimuksen ehtojen mukaisesti.
- Kustakin jälleenvuokrauksesta, lukuun ottamatta kestoltaan lyhyttä jälleenvuokrausta (enintään 3 kk), tehdään erillinen Sopijapuolten välinen sopimus, jonka allekirjoittavat vuokranantajana HSL, vuokralainen ja Yhtiö.
- Kaluston jälleenvuokraus on mahdollista vain tilanteessa, jossa HSL:n käytössä olevan kaluston määrä on suurempi kuin HSL-alueen kalustotarpeet edellyttävät. Jälleenvuokrauksen tulee olla Yhtiön omistajakuntien kannalta edullista ja tarkoituksenmukaista niin, että HSL:n jälleenvuokrauksesta saama vuokra vastaa vähintään Yhtiön HSL:ltä saamaa vuokraa.

Edellä tarkoitettu kaluston käyttö muuhun tarkoitukseen, esim. kaluston jälleenvuokraukseen, edellyttää mahdollisen leasingrahoittajan hyväksymistä Yhtiön mahdollisesta leasingrahoituksesta tekemien sopimusten ehtojen mukaisesti.

HSL ymmärtää, että HSL-alueen ulkopuolelle vuokraaminen saattaa vaikuttaa kaluston rakennetakuisiin (mm. 30 vuoden takuu korin kantaville rakenteille ja teleille) heikentävästi, jos operointiympäristö poikkeaa oleellisesti HSL-alueen operointiympäristöstä.

6.2 HSL:n liikennöintisopimukseen otettavat ehdot raportoinnista

HSL huolehtii, että HSL:n ja Operaattorin välisiin HSL-alueen kaupunkiraideliikenteen liikennöintisopimuksiin otetaan tarpeelliset ehdot Yhtiölle annettavista tiedoista seuraavasti:

- Operaattorin on ilmoitettava Yhtiölle viiveettä kaikki kaluston sopimuskunnossapitoon vaikuttavat asiat tekemällä mm. asianmukaiset ja riittävän yksityiskohtaiset vikailmoitukset.
 - Operaattorin tulee viiveettä ilmoittaa kaikista havaitsemistaan kalustoon kohdistuvista vioista, vaurioista ja ilkeistä sekä teknisten vikojen vuoksi kierrosta poistetuista vauunuista sekä HSL:lle että Yhtiölle.
- Operaattorin on laadittava kuukausittain raportti, josta on käytävä ilmi vaurion, ilkeiden tai teknisten vikojen takia liikenteen kierrosta poistettu kalusto. Raportin pohjana on Operaattorin ja Kunnossapitäjän ilmoitusten perusteella laadittu selvitys ko. vioista.
 - Operaattorin on seurattava erityisesti seuraavien vahinkojen esiintymistä: törmäykset, suistumiset, tulipalot, ovien toimintahäiriöt ja muut vastaavat vahingot.
- Operaattorin on raportoitava kaikista edellä mainituista vahingoista, vioista ja vaurioista myös erikseen kuukausiraportoinnin yhteydessä HSL:lle ja Yhtiölle.

7 Yhtiön ja HSL:n viranomaisyhteistyö

HSL ja Yhtiö toimivat tarpeellisessa yhteistyössä suhteessa viranomaisiin ja toimijoihin niin, että kokonaisuuden kannalta päästään parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Yhtiö vastaa kalustoturvallisuudesta ja Huolto-ohjelman toteutumisesta viranomaiselle.

8 Yhtiön ja HSL:n yhteistyö kaluston kehittämisessä ja muutostöissä

Yhtiö ja HSL sopivat erikseen kaikista kalustoa koskevista kehittämishankkeista. HSL voi vaikuttaa ja tehdä Yhtiölle aloitteita sellaisiin kehittämishankkeisiin, joilla on vaikutusta kaluston palvelutasoon ja sellaisiin muutostöihin, joista voi aiheutua muutoksia kunnossapitokustannuksiin, liikennöintiin tai asiakaspalvelun tasoon. Tällaisia järjestelmiä ovat esimerkiksi matkustajainformaatio-, matkustajalaskenta- ja lipunlukijajärjestelmät.

Yhtiön tulee käsitellä edellä mainitut muutos- ja kehitysehdotukset kohtuullisessa ajassa ja antaa HSL:lle perusteltu esitys muutoksen toteuttamiskelpoisuudesta, huomioiden erityisesti muutoksen tekninen toteutettavuus, kustannusten tarkoituksenmukaisuus, muutoksen sovitettavuus muuhun kaluston kunnossapitoon ja muutostöihin, sekä miten muutos vaikuttaa muuhun liikenteessä olevaan kalustoon ja kaluston takuuehtoihin.

Yhtiö ja HSL neuvottelevat ja sopivat myös edellä tarkoitetuista kehittämishankkeista aina erikseen laatimalla päivitettävän suunnitelman ja toteutusaikataulun. Samalla sovitaan myös kehittämishankkeiden mahdollisesta vaikutuksesta liikenteen kalustositoumaan.

9 Vakuudet

Sopimuksessa ei edellytetä vakuuksien asettamista kummaltakaan Sopijapuolelta.

10 Vakuutukset

Yhtiön tulee hankkia ja pitää voimassa toiminnalle asianmukaiset vakuutukset, jotka perustuvat toiminnan laajuuteen, riskeihin ja luonteeseen sekä Yhtiölle voimassa olevasta lainsäädännöstä ja Sopimuksesta johtuviin vastuisiin. HSL:llä on oikeus saada pyynnöstä riittävä selvitys Yhtiön ottamista vakuutuksista.

11 Korvaukset

Tämän Sopimuksen kohtien 11 ja 11.1 mukaisia ehtoja korvauksista sovelletaan vasta, kun Yhtiö on luovuttanut kaluston käyttöoikeuden HSL:lle Sopimuksen 3. kohdan mukaisesti. Sillä välin noudatetaan Sopijapuolten välisten liikennöintisopimusten mukaisia ehtoja kalustosta ja siihen liittyvistä korvauksista:

- Kaupunkiraitioliikenteen liikennöintisopimuksen liitteen 5 (Korvaukset) viittaukset kaluston pääomakorvauksiin sekä kalustotiimiin ja sen korvauksiin
- Kaupunkiraitioliikenteen liikennöintisopimuksen liite 11 A (Kaluston pääomakorvaukset)
- PR15-liikenteen liikennöintisopimuksen liite 11 A (Kaluston pääomakorvaukset)

- PR15-liikenteen liikennöintisopimuksen liitteen 5 (Korvaukset) viittaukset kaluston pääomakorvauksiin.

Kaluston pääomakorvauksella HSL korvaa kaupunkiraitioliikenteen ja pikaraitioliikenteen kaluston hankinnasta ja peruskorjauksesta aiheutuvat kustannukset. Korvauksen sisältö on kuvattu tarkemmin tämän Sopimuksen liitteessä 1 (Kalustoliite ja pääomakorvaukset). Korvauksessa noudatetaan Open Book -periaatetta, jonka mukaisesti HSL:n edustajalla tulee olla tarvittaessa ajantasainen tieto kustannuksista Yhtiön kirjanpito- tai laskentajärjestelmän kautta Yhtiön nimeämän vastuuhenkilön välityksellä tai erikseen sovittavan raportoinnin mukaisesti.

Kalustotiimin kustannusten osalta siirretään Kaupunkiraitioliikennesopimuksesta tähän sopimukseen kiinteä kalustotiimi-erä. Tämän erän arvo tammikuussa 2025 on 47 600 euroa/kk. Erää tarkastetaan kuukausittain indeksillä alla kuvatulla tavalla.

11.1 Indeksitarkistusten suorittaminen

Kiinteää kalustotiimikorvausta tarkastetaan Raideliikenneindeksin raitioliikennettä koskevan osaindeksin (2023=100 tai tuoreempi, mikäli saatavilla) mukaan täysimääräisesti siten, että edellisen kuukauden korvaustaso on seuraavan kuukauden lähtötaso ja että lähtötasoa muutetaan kahden edellisen kuukauden välisellä indeksiluvun muutoksella.

Kiinteiden korvausten indeksitarkistuksissa käytetään Raitioliikenneindeksin Yleiskustannuskomponenttia ilman kiinteistökuluja.

12 Alihankkijat

Yhtiöllä on kokonaisvastuu Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämistä siitä riippumatta, käyttääkö Yhtiö alihankkijoita. Yhtiö sitoutuu noudattamaan HSL:n voimassaolevia eettisiä toimintaperiaatteita toimittajille (liite 2, "HSL:n eettiset toimintaperiaatteet toimittajille") Yhtiö vastaa kaikista alihankkijoistaan kuten omasta toiminnastaan eikä Yhtiö voi vapautua tämän Sopimuksen velvoitteista käyttämällä alihankkijaa.

Yhtiön on varmistettava, että Alihankkijalla on tarvittavat pätevyudet ja riittävä osaaminen tämän Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Yhtiön vastuulla on sisällyttää mahdollisiin alihankintasopimuksiin sellaiset sopimusehdot, jotka takaavat tämän Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täysimääräisen täyttämisen.

Yhtiön on korvattava Alihankkija, jos kyseistä Alihankkijaa koskee erityisalojen hankintalain (1398/2016) 84 §:ssä tai hankintalain (1397/2016) 80 §:ssä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste. HSL voi vaatia Yhtiötä korvaamaan myös Alihankkijan, jota koskee hankintalain (1397/2016) 81 §:ssä säädetty harkinnanvarainen poissulkemisperuste.

Yhtiön on toimitettava pyydettyä HSL:lle todisteet Alihankkijan yrityksen rekisteröinnistä, hyväksynnöistä, laadunvarmistusedellytyksistä, maksetuista veroista ja arvonlisäveroista. HSL voi vaatia Yhtiötä vaihtamaan Alihankkijaa Yhtiön kustannuksella, jos Alihankkijan toiminta antaa HSL:lle perustellun syyn.

13 Auditointi

HSL:llä tai HSL:n valtuuttamalla auditioijalla on oikeus auditoida etukäteen ilmoitettuna ajankohdana Yhtiön toimintaa sen selvittämiseksi, onko Yhtiö toiminut Sopimuksen mukaisesti. HSL ilmoittaa HKL:lle auditoinnin tarpeen perusteluineen auditointipyyntöä yhteydessä. Auditoinnit toteutetaan hyvää auditointitapaa noudattaen.

Sopijapuolet myötävaikuttavat auditointien suorittamiseen siten, ettei auditointitoimenpiteistä aiheudu kohtuutonta haittaa Yhtiölle. HSL määrittelee auditoinnin tavoitteet, jonka mukaisesti HSL ja Yhtiö sopivat auditoinnin sisällön ja laajuuden. Auditoinnit eivät saa vaarantaa Yhtiön turvallisuutta, tietoturvasuutta tai salassapitovelvoitteita Yhtiön muita asiakkaita kohtaan. HSL sitoutuu antamaan auditoinnin tulokset vain niiden henkilöiden käyttöön, joiden on työnsä tai luottamushenkilöasemansa perusteella tarpeen tietää auditoinnista. HSL sitoutuu toteuttamaan kohdennettuja toimenpiteitä tietovuotojen estämiseksi ja havaitsemiseksi.

Ellei lainsäädännöstä muuta johdu tai elleivät sopijapuolet ole toisin kirjallisesti etukäteen sopineet, Yhtiö korjaa omalla kustannuksellaan kaikki auditoinneissa havaitut Sopimukseen liittyvät virheet ja puutteet. Yhtiö vastaa myös alihankkijoidensa mahdollisten virheiden ja puutteiden korjaamisesta omalla kustannuksellaan. HSL vastaa kuitenkin virheiden tai puutteiden korjaamisesta aiheutuvista kustannuksista siltä osin, kun kyse on HSL:stä johtuvista puutteista.

HSL ja Yhtiö vastaavat kumpikin omista auditointiin liittyvistä kuluistaan. Selvyyden vuoksi todetaan, että HSL vastaa auditoinnin suorittajan työ kustannuksesta. Mikäli auditoinnissa havaitaan, ettei Yhtiön toiminta täytä sovittuja vaatimuksia, HSL voi edellyttää virheen korjaamisen todentamiseksi lisäauditointia. HSL ja Yhtiö vastaavat kumpikin omista kuluistaan myös mahdollisten lisäauditointien osalta siinä tapauksessa, että auditoinnin löydösten korjaamiseksi toteutetut korjaavat toimenpiteet on varmennettava auditoinnilla. Selvyyden vuoksi todetaan, että Yhtiö vastaa kaikista niistä kuluista ja kustannuksista, joita sille tai sen alihankkijalle aiheutuu auditointeihin käytetystä työajasta, havaittujen puutteiden korjaamisesta ja kuluista, jotka aiheutuvat sen toiminnan saattamisesta Sopimuksen mukaiseksi. HSL vastaa kuitenkin näistä kustannuksista siltä osin, kun kyse on HSL:stä johtuvista puutteista.

Yhtiö vastaa käyttämiensä alihankkijoiden tämän kohdan mukaisten auditointien toteuttamisesta. Yhtiö omistaa alihankkijoidensa auditointiraportit. HSL noudattaa niistä saamiinsa tietoihin aiemmin tässä kohdassa sovittuja tietoturvasuojatietoja. Yhtiö on velvollinen huolehtimaan sopimusjärjestelyin siitä, että sillä on mahdollisuus auditoida Yhtiön alihankkijan toimintaa samalla tavalla kuin HSL:llä on oikeus auditoida Yhtiötä. Yhtiö varmistaa tekemänsä tai teettämänsä auditoinnin HSL:n auditoinnille esittämien auditointikohteiden ja auditointivaatimusten mukaisuuden hyväksyttämällä sen HSL:llä etukäteen.

Mikäli Yhtiöllä on Sopimuksen perusteella toimitettavaan palveluun liittyviä vanhoja sopimuksia tai se tekee sopimuskauden aikana uusia sopimuksia, jotka eivät turvaa HSL:n oikeutta tämän kohdan mukaiseen auditointioikeuteen ja sen käyttämiseen, toimitaan seuraavasti:

- Yhtiö voi neuvotella palvelutoimittajansa kanssa tämän kohdan vaatimukset täyttävän auditointioikeuden HSL:n hyväksi, jolloin Yhtiölle turvataan oikeus osallistua auditointiin; tai
- Yhtiö voi tehdä tai teettää oman auditointioikeutensa perusteella palvelutoimittajansa tai tämän toimittaman palvelun auditoinnin HSL:n auditoinnille esittämien auditointikohteiden ja auditointivaatimusten perusteella, mikäli HSL hyväksyy menettelyn. Selkeyden vuoksi auditointi käsitellään tällöin Yhtiön tekemänä auditointina ja Yhtiö vastaa sen kustannuksista.
- Mikäli kumpikaan esitetystä HSL:n auditointioikeuden puuttumisesta tai siihen kohdistuvan rajoitteen korjaavista toimintatavoista ei ole kohtuudella Yhtiölle mahdollinen, voidaan osapuolten kesken sopia tapauskohtaisesti muusta vaihtoehtoisesta ja auditointioikeuden puuttumista tai rajoitetta korvaavasta menettelytavasta.

Yhtiö ei voi siirtää tämän kohdan mukaisen HSL:n auditointioikeuden tai yhdessä sovitun korvaavan menettelyn puuttumisesta tai siihen kohdistuvasta rajoitteesta aiheutuvaa riskiä tai vahingon uhkaa HSL:lle.

Ellei toisin ole sovittu, HSL:n on ilmoitettava tahdostaan suorittaa auditointi viimeistään kolmekymmentä (30) kalenterivuorokautta ennen ehdotettua auditoinnin alkamispäivää. Yhtiö sitoutuu HSL:n niin esittäessä aloittamaan auditoinnin tai muun vaikutusten arvioinnin viivytyksettä.

Mikäli auditoinnissa havaitaan, ettei Yhtiön tai sen alihankkijan toiminta täytä Sopimuksessa sovitut vaatimuksia, Yhtiön tulee laatia viipymättä aikataulutettu toimenpidesuunnitelma tilanteen korjaamiseksi veloituksetta. Korjausten aikataulu sovitaan yhteisesti johtoryhmässä.

Auditointiraportti ja siinä esitetyt havainnot toimenpidesuosituksineen käsitellään erikseen sovitavalla tavalla HSL:n ja Yhtiön välillä.

HSL:n toimesta auditointeja voidaan tehdä säännöllisesti kerran kalenterivuodessa, mutta HSL:llä on oikeus perustellusta syystä suorittaa auditointi useammin kuin kerran vuodessa. Lisäauditointien Yhtiölle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sovitaan erikseen.

HSL:llä on oikeus pyytää Yhtiöltä toimitettavaan kokonaisuuteen liittyviä suoritettujen auditointien tarkastusraportteja. Yhtiö sitoutuu toimittamaan raportit.

Sopijapuolilla on oikeus luovuttaa viranomaisille tieto siitä, että tämän luvun mukainen auditointi on suoritettu ja siitä, ovatko Yhtiön turvallisuusjärjestelyt todettu Sopimuksen mukaisiksi. HSL:llä ei kuitenkaan ole ilman Yhtiön lupaa oikeutta luovuttaa tietoa auditoinnin yksityiskohtaisista havainnoista, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

14 Yhteistyö raitiovaunuihin ja varikkoon liittyen

HSL:llä ja sen valtuuttamalla taholla on oikeus suorittaa päätepysäkeillä, liikenteessä tai varikolla olevissa raitiovaunuissa laaduntarkkailuun sekä kaluston ja toiminnan kehittämiseen liittyviä tehtäviä.

Yhtiön tulee mahdollistaa HSL:n ja sen valtuuttaman tahon edustajien liikkuminen raitiovaunuvä-
röillä samoilla ehdoilla kuin Yhtiön oman henkilökunnan edellä mainittuja tehtäviä silmällä pitäen.

HSL:llä tai HSL:n valtuuttamalla taholla on oikeus suorittaa raitiovaunuissa tutkimuksia (esimer-
kiksi joukkoliikenteen asiakastyytyväisyys ja laadun arviointi) ilmoittamatta siitä Yhtiölle.

Yhtiöllä on oikeus suorittaa raitiovaunuissa tutkimuksia HSL:n hyväksynnällä. Yhtiö on velvollinen
antamaan HSL:lle käyttöoikeuden tutkimuksen tuloksiin.

15 Sopimuksen rikkominen

15.1 Tiedonantovelvollisuus

Sopijapuolen on ilmoitettava viipymättä toiselle Sopijapuolelle, jos Sopijapuoli on estynyt tai sillä
on syytä uskoa, että se on tulevaisuudessa estynyt täyttämään Sopimuksen mukaiset velvoit-
teensa. Ilmoituksessa on mainittava estymisen syy ja kerrottava mahdollisuuksien mukaan, mil-
loin toiminta voidaan palauttaa Sopimuksen mukaiselle tasolle ja mihin toimenpiteisiin Sopijapuoli
on ryhtynyt estymisen korjaamiseksi.

15.2 Yhtiön sopimusrikkomus

Yhtiö rikkoo Sopimusta, mikäli Palvelu tai sen osa ei vastaa Sopimuksen ehtoja, eikä Yhtiö voi
osoittaa ehtojen vastaisuuden johtuvan HSL:stä tai muusta Yhtiön vaikutuspiirin ulkopuolisesta
syystä.

15.3 Yhtiön sopimusrikkomuksia koskeva menettely

HSL ilmoittaa Yhtiölle suorituksen virheellisyydestä tai muusta sopimuksenvastaiseksi katsomas-
taan toiminnasta kohdan 15.3.1 (Reklamaatio) mukaisesti. Reklamointi johtaa Yhtiön velvollisuu-
teen laatia toimenpidesuunnitelma kohdan 15.3.2 (Toimenpidesuunnitelma) mukaisesti.

15.3.1 Reklamaatio

HSL:n on ilmoitettava Yhtiölle suorituksen virheellisyydestä tai muusta sopimuksenvastaiseksi
katsomastaan toiminnasta 14 päivän aikana siitä, kun HSL on havainnut kyseisen virheellisyyden
tai muun sopimuksenvastaisuuden. Reklamaatio lähetetään Yhtiön Sopimusvastuuhenkilölle
sekä Yhtiön ilmoittamaan viralliseen sähköpostiosoitteeseen.

Yhtiöllä on 14 päivää aikaa reklamaation saapumisesta toimittaa HSL:lle vastine tai kohdan 15.3.2
(Toimenpidesuunnitelma) mukainen toimenpidesuunnitelma.

15.3.2 Toimenpidesuunnitelma

Yhtiöllä on velvollisuus laatia toimenpidesuunnitelma sopimusrikkomuksen poistamiseksi ja toimittaa se HSL:lle sopimusrikkomukseen liittyvän reklamaation vastauksen yhteydessä. Välittömästi tehtävien korjaavien toimenpiteiden lisäksi toimenpidesuunnitelmassa on otettava huomioon pitkän aikavälin korjaustoimet. Yhtiön laatiman toimenpidesuunnitelman tulee johtaa sopimusrikkomuksen korjaantumiseen 30 päivän kuluessa toimenpidesuunnitelman toimittamisesta. Toimenpidesuunnitelma lähetetään HSL:n Sopimusvastuuhenkilölle sekä HSL:n ilmoittamaan viralliseen sähköpostiosoitteeseen. Toimenpidesuunnitelman luonteesta johtuen HSL voi perustelusta syystä myöntää pidemmän määräajan.

Toimenpidesuunnitelma käsitellään Johtoryhmässä ja kirjataan pöytäkirjaan.

15.3.3 Sopimussakko

Sopimuksessa ei edellytetä Sopimussakkoa sopimusrikkomusten osalta kummtakaan Sopijapuolelta.

Mikäli HSL hyväksyy Yhtiön ehdottaman Sopimuksen siirron kolmannelle osapuolelle, jonka omistajana on muita tahoja kuin HSL:n jäsenkuntia, käsitellään Sopimussakkojen tarve siirtosopimuksen yhteydessä erikseen.

15.3.4 Selvitys sopimusrikkomuksen korjaamisesta

Kun Sopimuksen vastainen tilanne on päättynyt, Yhtiön on esitettävä perusteellinen selvitys siitä, miten sopimusrikkomus korjaantui ja mihin toimenpiteisiin Yhtiö aikoo ryhtyä tai on ryhtynyt vastaavien puutteellisuuksien estämiseksi.

Selvitys sopimusrikkomuksen korjaamisesta käsitellään Johtoryhmässä ja kirjataan pöytäkirjaan.

16 Vahingonkorvaus

Mikäli Sopijapuoli rikkoo Sopimusta ja tästä aiheutuu toiselle Sopijapuolelle vahinkoa, sitoutuu rikkonut Sopijapuoli korvaamaan toiselle Sopijapuolelle aiheutuneet välittömät vahingot. Sopijapuolet eivät vastaa toisilleen välillisestä vahingosta. Välillisenä vahinkona pidetään:

- vahinkoa, joka johtuu tuotannon tai liikevaihdon vähentymisestä tai keskeytymisestä,
- voittoa, joka on jäänyt saamatta sen vuoksi, että sopimus sivullisen kanssa on rauennut tai jäänyt täyttämättä oikein ja
- muuta samankaltaista, vaikeasti ennakoitavaa vahinkoa.

Sopimuksessa asetetut vastuunrajoitukset eivät kuitenkaan koske vahinkoja, jotka:

- toinen Sopijapuoli on aiheuttanut tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella tai
- ovat aiheutuneet immateriaalioikeuksien loukkaamisesta tai Sopijapuolen salassapito- tai tietosuojavelvoitteiden rikkomisesta.

Lisäksi, jos Sopijapuoli on maksanut rekisteröidylle korvauksen tietosuojalainsäädännön rikkomisen johdosta aiheutuneesta vahingosta, on tällä Sopijapuolella oikeus sovittujen vastuunrajoitusten rajoittamatta periä samaan tietojenkäsittelyyn osallistuneelta toiselta Sopijapuolelta tämän vahingonkorvausvastuuta vastaava osuus rekisteröidylle maksetusta korvauksesta. Sopijapuolen vastuu rekisteröidylle aiheutuneesta vahingosta määräytyy EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 82 artiklan kohtien 4 ja 5 tai muussa tietosuojalainsäädännössä olevien vastaavien määräyksien mukaan.

Vastuu raideliikenteessä kolmannelle osapuolelle aiheutuneesta henkilö- ja esinevahingosta määräytyy voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Sopimuksen ehdot eivät rajoita Sopijapuolelle voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuuluvaa vastuuta esimerkiksi omaisuus- ja henkilövahingoista.

17 Force majeure

17.1 Määritelmä

Force majeure -tilanteeksi katsotaan sellainen Sopimuksen täyttämisen estävä ja Sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota Sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon Sopimusta tehtäessä ja joka on Sopijapuolista riippumaton, eikä sen estävää vaikutusta voida poistaa ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa.

Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, pandemia, sisäinen levottomuus, viranomaisen suorittama pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energiajakelun keskeytys, laillinen lakko, laillinen työtaistelu tai laillinen muu työselkaus tai tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen Sopijapuolista riippumaton syy.

17.2 Alihankkijan Force majeure -tilanne

Alihankkijan viivästys katsotaan Force majeure -tilanteeksi vain siinä tapauksessa, että Alihankkijan viivästys johtuu kohdassa 17.1 (Määritelmä) tarkoitetusta esteestä eikä alihankintaa voida ilman kohtuutonta ajanhukkaa tai kustannuksia hankkia muualta.

17.3 Vaikutus sopimusvelvoitteisiin

Sopijapuolen, jonka toimintaan vaikuttaa Force majeure -tilanne, on ilmoitettava sen alkamisesta ja todennäköisestä kestämisajasta toiselle Sopijapuolelle ilman perusteetonta viivettä. Sopijapuolet sitoutuvat rajoittamaan Force majeure -tilanteen seurauksia, erityisesti matkustajille aiheutuvaa haittaa, omilla toimenpiteillään mahdollisuuksien ja käytössä olevien resurssien mukaan.

Kummankaan Sopijapuolen ei katsota rikkovan Sopimuksen velvoitteita, mikäli se voi osoittaa, että velvoitteiden täyttäminen on estynyt Force majeure -tilanteen vuoksi. Ne Sopijapuolten velvoitteet, joihin Force majeure -tilanne vaikuttaa, keskeytetään Force majeure -tilanteen keston ajaksi. Myös toisen Sopijapuolen vastavelvoitteet keskeytetään samaksi ajaksi.

Kumpikin Sopijapuoli vastaa omista Force majeure -tilanteen aiheuttamista kustannuksistaan.

Force majeure -tilanteessa HSL voi vaatia Yhtiötä toteuttamaan myös normaalista liikenteenhoidosta poikkeavia toimenpiteitä Force majeure -tilanteen vaikutusten rajoittamiseksi, mikäli Force majeure -tilanne ei estä Yhtiötä suorittamasta poikkeavia toimenpiteitä. HSL vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat Yhtiölle HSL:n vaatimien korjaavien toimenpiteiden käyttöönotosta. Molemmat osapuolet osallistuvat mahdollisuuksiensa mukaan normaalista poikkeavien toimenpiteiden suunnitteluun.

18 Sopimuksen ennenaikainen päättäminen

18.1 Sopimuksen irtisanominen

Sopimus voidaan irtisanoa tässä kohdassa mainituilla perusteilla noudattaen kahdentoista (12) kuukauden irtisanomisaikaa.

Yhtiö voi irtisanoa Sopimuksen, mikäli jokin seuraavista ehdoista täyttyy:

- HSL on tullut pitkäaikaisesti tai pysyvästi kyvyttömäksi suorittamaan maksuvelvoitteensa,
- HSL rikkoo Sopimusta tai laiminlyö Sopimuksen mukaisia velvoitteita olennaisesti, eikä HSL ole korjannut rikkomustaan tai laiminlyöntiään Yhtiön huomautuksista ja reklamaatioista huolimatta tai
- HSL aiheuttaa Yhtiölle muuta merkittävää vahinkoa tahallaan tai törkeällä tuottamuksella.
- Jos Yhtiölle on käynyt selväksi, että HSL tulee rikkomaan Sopimusta tai laiminlyömään Sopimuksen mukaisia velvoitteita olennaisesti,

HSL voi irtisanoa Sopimuksen, mikäli jokin seuraavista ehdoista täyttyy:

- Yhtiö menettää tämän Sopimuksen velvoitteisiin liittyvän Suomessa tarvittavan turvallisuustodistuksen, toimiluvan tai muun välttämättömän viranomaisen myöntämän hyväksynnän, joka estää tämän Sopimuksen mukaisten olennaisten velvoitteiden täyttämisen,
- Yhtiö haetaan konkurssiin tai velkasaneeraukseen, tai on muuten maksukyvytön,
- Yhtiö on muuten tullut pitkäaikaisesti tai pysyvästi kyvyttömäksi tuottamaan Sopimuksen mukaista Palvelua tai hoitamaan muita Sopimuksen mukaisia velvoitteita,
- Yhtiö rikkoo Sopimusta tai laiminlyö Sopimuksen mukaisia velvoitteita olennaisesti, eikä Yhtiö ole korjannut rikkomustaan tai laiminlyöntiään HSL:n huomautuksista ja reklamaatioista huolimatta,
- Jos HSL:lle on käynyt selväksi, että Yhtiö tulee rikkomaan Sopimusta tai laiminlyömään Sopimuksen mukaisia velvoitteita olennaisesti,

- Yhtiö aiheuttaa HSL:lle muuta merkittävää vahinkoa tahallaan tai törkeällä tuottamuksella tai
- Yhtiön muuttunut omistus, hallinta tai muu järjestely johtaa tilanteeseen, jossa julkisten hankintayksiköiden välisen yhteistyösopimuksen (horisontaalinen yhteistyö) oikeudelliset edellytykset eivät lainvoimaisen tuomion tai viranomais määräyksen perusteella enää täyty.

Ennen Sopimuksen irtisanomista Sopijapuolen tulee kirjallisesti huomauttaa toista Sopijapuolta laiminlyönnistä ja ilmoittaa Sopimuksen irtisanomisen uhasta, ellei laiminlyöntiä korjata huomautuksessa vaaditussa kohtuullisessa ajassa. Sopijapuolen tulee antaa kirjallisesti tarkka kuvaus ilmoituksen kohteena olevasta teosta tai laiminlyönnistä sekä siitä, mitä toisen Sopijapuolen tulee tehdä korjatakseen tilanteen. Sopijapuolella on velvollisuus myötävaikuttaa siihen, että toisella Sopijapuolella on täydet mahdollisuudet laiminlyönnin korjaamiseen. Loukatun Sopijapuolen tulee tehdä vastaava ilmoitus myös Johtoryhmälle.

Johtoryhmän tulee käsitellä ilmoitus niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksessa viimeistään seuraavassa kokouksessaan. Johtoryhmän tulee pyrkiä ratkaisemaan teosta tai laiminlyönnistä aiheutunut tilanne.

Mikäli Johtoryhmä ei ole pystynyt ratkaisemaan ongelmatilannetta ja jos Sopimusta loukannut Sopijapuoli ei ole ilmoituksessa vaaditun kohtuullisen ajan kuluessa ryhtynyt toimenpiteisiin korjatakseen tekonsa tai laiminlyöntinsä seuraukset, loukattu Sopijapuoli voi tehdä kirjallisen ilmoituksen toiselle Sopijapuolelle, että se käyttää oikeuttaan irtisanoa Sopimus. Kahdentoista (12) kuukauden irtisanomisaika lasketaan tätä ilmoitusta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

18.2 Irtisanomisen seuraukset

Sopijapuolet tiedostavat Sopimuksen yhteiskunnallisen merkityksen sekä ongelmat, joita Sopimuksen äkillinen tai hallitsematon päättymisen aiheuttaisi joukkoliikennejärjestelmän toimivuudelle. Sopijapuolet pitävät Sopimuksen irtisanomista viimesijaisena vaihtoehtona ja sen toteutuksessa sitoutuvat yhdessä suunnittelemaan ja toteuttamaan hallitusti irtisanomiseen liittyvät järjestelyt, mukaan lukien järjestelyjen aikataulu.

Sopimuksen irtisanominen voi olla myös osittainen siten, että irtisanominen kohdistuu vain irtisanomisperusteen kohteena olevaan Palvelun osaan. Jos irtisanominen on osittainen eikä irtisanomisen kohteena oleva Sopijapuoli katso Sopimuksen olevan voimaan jäävin osin Sopijapuolen toiminnan kannalta perusteltu, on irtisanomisen kohteena olevalla Sopijapuolella oikeus irtisanoa Sopimus muilta kuin alkuperäisen irtisanomisen kattamilta osin ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle Sopijapuolelle. Irtisanomisaika lasketaan tällöin alkuperäisestä irtisanomisilmoituksesta

Sopijapuolet voivat erikseen sopia myös pidemmästä kuin kohdassa 18.1 esitetystä irtisanomisajasta, mikäli se katsotaan yhdessä tarpeelliseksi raitioliikenteen liikennöinnin uudelleen järjestämisen kannalta.

Ennen irtisanomista ja irtisanomisajan kuluessa suoritetusta Palvelusta maksetaan korvaukset normaalisti eikä jo maksettuja korvauksia palauteta.

Sopimuksen päättymisen jälkeen järjestetään taloudellinen loppuselvitys, jossa vahvistetaan Sopijapuolien väliset maksuvelvollisuudet. Osapuoli voi halutessaan vaatia lopputilityksen suorittajaksi Johtoryhmän hyväksymän riippumattoman asiantuntijan.

19 Tietoturva

Sopijapuolet tekevät erillisen tietoturvaa koskevan sopimuksen, joka kattaa tämän Sopimuksen piiriin kuuluvat tietoturvavelvoitteet.

20 Salassapito

Sopijapuolet ovat velvollisia huolehtimaan luottamuksellisten asiakirjojen salassapidosta siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja muussa lainsäädännössä säädetään.

Sopijapuoli sitoutuu noudattamaan Sopijapuolia koskevan lainsäädännön salassapitomääräyksiä toisen sopijapuolen aineiston osalta. Sopijapuolet sitoutuvat pitämään salassa toisiltaan saamansa luottamukselliseksi katsottavan aineiston sekä Sopimuksen voimassaoloaikana aikana kertyneen luottamuksellisen tiedon sekä olemaan käyttämättä luottamuksellista tietoa muuhun kuin tämän Sopimuksen täyttämiseksi.

Yhtiö pyrkii siihen, että sen HSL:lle toimittama aineisto ei loukkaa kolmannen osapuolen tietojen luottamuksellisuutta tai immateriaalioikeuksia, mutta ei ole velvollinen antamaan tästä takuita. HSL käyttää siten Yhtiön raportointivelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja omalla vastuullaan.

Tietoja luovuttaessaan HSL huolehtii tietojen luottamuksellisena pysymisestä, tietojen käyttämisestä ainoastaan raitiotieliikenteen hankintamenettelyä palvelevassa tarkoituksessa sekä siitä, että tietoja saavat sitoutuvat pitämään heille luovutetut salassa pidettävät tiedot salassa. HSL tekee asianmukaiset salassapitosopimukset tietoja saavien kanssa. Jos Yhtiö katsoo aineiston sisältävän joko Yhtiön tai kolmannen osapuolen salassa pidettävää aineistoa, Sopijapuolet pyrkivät mahdollisuuksien mukaan anonymisoimaan tiedon sellaiseksi, että sitä voidaan hyödyntää hankintamenettelyssä.

Sopimuksen yhteydessä käsiteltävät henkilötiedot katsotaan aina luottamukselliseksi tiedoksi.

Salassapitovelvollisuus ei kuitenkaan koske aineistoa ja tietoa:

- joka on yleisesti saatavilla taikka muuten julkista tai on myöhemmin tullut julkiseksi muutoin kuin Sopijapuolen sopimusrikkomuksen tai muun laiminlyönnin vuoksi,
- jonka Sopijapuoli on saanut kolmannelta osapuolelta ilman salassapitovelvollisuutta,
- joka on ollut Sopijapuolen hallussa ilman sitä koskevaa salassapitovelvollisuutta ennen sen saamista toiselta Sopijapuolelta,
- jonka Sopijapuoli on itsenäisesti kehittänyt,

- jos lainsäädäntö tai viranomaisohjeet edellyttävät aineiston luovuttamista tai tiedon kertomista.

Tämän kohdan mukaiset luottamuksellista tietoa koskevat velvoitteet jäävät voimaan Sopimuksen päättymisen jälkeenkin, kuitenkin siten, että luottamuksellista tietoa koskevat oikeudet ja velvollisuudet päättyvät kymmenen (10) vuoden kuluttua Sopimuksen päättymisestä, jollei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

21 Yhteiskunta- ja ympäristövastuu

Yhtiö on velvollinen toimimaan vastuullisesti ja harjoittamaan liiketoimintaa, jota ohjaavat lait, asetukset, työehtosopimukset ja kansainväliset sopimukset ja suositukset sekä Yhtiön omat toimintaohjeet. Yhtiön tulee toimia tasa-arvoisesti ja syrjimättömästi sekä työnantajana että palveluntuottajana.

Yhtiö on velvollinen noudattamaan ympäristösuojelulainsäädäntöä sekä toimimaan ympäristöasioiden suhteen aina varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteiden mukaisesti. Yhtiön tulee olla tietoinen siitä, miten sen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja miten se voi hallita ympäristövaikutuksiaan.

22 Immateriaalioikeudet ja oikeus aineistoon

Kaikki aineisto, jonka HSL ja Yhtiö ennen tai jälkeen Sopimuksen voimaantuloa luovuttavat toisilleen, jäävät aineiston luovuttajan omaisuudeksi.

Immateriaalioikeudet kaikkeen aineistoon, jonka HSL ja Yhtiö ennen tai jälkeen Sopimuksen voimaantuloa luovuttavat toisilleen, jäävät aineiston luovuttajalle.

HSL:llä on kuitenkin ikuinen, peruuttamaton ja korvaukseton käyttöoikeus kaikkeen Yhtiön HSL:lle luovuttamaan aineistoon Sopimuksen mukaisen palvelun käyttöön ja vastaavan palvelun mahdolliseen hankintamenettelyyn liittyvässä tarkoituksessa, huomioiden kappaleen 20 (Salassapito) rajoitukset tietojen edelleen luovutukseen liittyen. Käyttöoikeus sisältää oikeuden itse tai kolmannen osapuolen avustuksella käyttää, kopioida ja tehdä tai teettää muutoksia Yhtiön luovuttamaan aineistoon. Tehdessään tai teettäessään muutoksia Yhtiön luovuttamaan aineistoon, HSL:n on huolehdittava siitä, ettei Yhtiön tai sen alihankkijan liikesalaisuuksia paljasteta.

Yhtiö ilmoittaa HSL:lle, mikäli sen toimittamaan aineistoon liittyy kolmannen osapuolen ilmoittama salassapitovelvoite ja/tai kolmannen osapuolen immateriaalioikeus. Tällaisen aineiston osalta HSL ei saa parempaa oikeutta kuin mikä Yhtiöllä on. Sopijapuolet toimivat yhteistyössä tarvittavien käyttöoikeuksien saamiseksi HSL:lle.

Jos HSL:ää vastaan esitetään Yhtiön tämän Sopimuksen perusteella HSL:lle luovuttaman aineiston käyttöön perustuvia immateriaalioikeuteen perustuvia vaatimuksia, Yhtiö on velvollinen vastaamaan vaatimuksiin HSL:n puolesta omalla kustannuksellaan. Yhtiö vastaa HSL:lle siitä, ettei aineistoon kohdistuvista immateriaalioikeuksista koskevista vaatimuksista tai velvoitteista aiheudu HSL:lle oikeudenkäyntikuluja eikä vahingonkorvaus- tai muita kolmannelle osapuolelle maksettavia kustannuksia tai muita vastuita kolmatta osapuolta kohtaan, edellyttäen, että HSL on käyttänyt

väitteen kohteena olevia aineistoja tämän sopimuksen mukaisesti eikä ole tehnyt niihin muutoksia, joita Yhtiö ei ole etukäteen kirjallisesti hyväksynyt sekä antaa Yhtiölle kaikki saatavissa olevat tarpeelliset tiedot, avun ja valtuutukset.

Kohdassa 16 (Vahingonkorvaus) tarkoitetut vahingonkorvausta koskevat vastuunrajoitukset eivät koske edellä mainitussa kappaleessa tarkoitettuja mahdollisia immateriaalioikeuksien loukkauksista johtuvia vastuuta.

HSL:llä on oikeus luovuttaa aineisto samoin oikeuksin ja velvollisuuksin sille, jolle HSL:n tehtävät siirtyvät.

23 Sopimusten siirtäminen

HSL:llä on hankintalainsäädäntö huomioiden oikeus siirtää Sopimus kaikkine oikeuksine ja velvollisuuksineen HSL:n organisaatiomuutoksien perusteella kolmannelle osapuolelle, jolle HSL:n hoitamat tehtävät kokonaan tai osittain siirtyvät tai siirretään. Mahdollisesta siirrosta ilmoitetaan Yhtiölle kirjallisesti.

Yhtiöllä on oikeus siirtää Sopimus kolmannelle osapuolelle ainoastaan HSL:n nimenomaisella suostumuksella ja hankintalainsäädännön mukaisten edellytysten täytyessä.

HSL ei saa kieltää siirtoa ilman perusteltua syytä. Ennen Sopimuksen siirtoa on neuvoteltava Sopimuksen niistä pykälistä, joihin ilmoitettu siirto voi vaikuttaa.

24 Sovellettava laki ja erimielisyydet

Sopimusta koskevat Sopijapuolten väliset riitatilanteet on pyrittävä ratkaisemaan neuvottelemalla.

Jos Sopimuksesta aiheutuva riita ei ratkea neuvotteluin, Sopijapuolten välinen riita tai erimielisyys ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa.

Sopimukseen ja kaikkiin Sopimuksesta aiheutuviin riita-asioihin sovelletaan Suomen lakia, lukuun ottamatta Suomen lain lainvalintaa koskevia säännöksiä.

25 Sopimusasiakirjat ja pätevyysjärjestys

Sopimusasiakirjat ovat julkisia, ellei Sopimuksessa toisin nimenomaisesti mainita.

Sopimus koostuu alla olevista asiakirjoista. Mikäli asiakirjat ovat ristiriidassa keskenään, sovelletaan niitä alla olevassa järjestyksessä:

1. Sopimus
2. Liite 1 Kalustoliite ja pääomakorvaukset
3. Liite 2 HSL:n eettiset toimintaperiaatteet toimittajille (hyväksytty 15.5.2024)

Selvyyden vuoksi todetaan, että viitattaessa liitteeseen tarkoitetaan myös sen alaliitettä tai alaliitteitä.

26 Allekirjoitukset

Sopimus allekirjoitetaan sähköisesti. Allekirjoituksen voi todentaa viimeiseltä sivulta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy

Vesa Silfver

Juha Hakavuori

vs. Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja